

Tribuna & Opinión

La solució definitiva

LA XIMBOMBA

Joan Guasp *Escriptor*

Michel de Montaigne es preguntava cada dia qui era ell. I es responia que ell era ell. Que ell era la seva consciència, la seva identitat, la seva raó de ser. Aquesta resposta, malgrat tot, no va ser suficient. Un dels pensadors més intel·ligents de la seva època va morir sense saber qui era. Si això li va passar a Montaigne, què podem esperar de la nostra mediocritat intel·lectual. Si com a éssers culturals no ho sabem, com ho podem saber com a éssers polítics. «Ser o no ser», s'interpel·lava Hamlet, el personatge literari més citat de tota la literatura universal. Ser o no ser què? Ser el que som. Aquesta és l'única i veritable resposta. Aquí és on comença la tragèdia, perquè hi ha molta gent que vol que siguem allò que no som, i nosaltres ho permetem.

Fa uns dies, Margalida Miquel, la presidenta de l'Assemblea Sobirana de Mallorca, reflexionava sobre el fet de comandar a casa nostra. El poder sobre un mateix només s'exerceix a la pràctica. Procedint amb independència i llibertat. Qui no ens deixa ser el que som és un criminal, un delinqüent i un facinerós. Qui ens roba o ens reemplaça la nostra identitat per una altra és un despota, un lladre i un pirata de secà. Jo sóc la meua consciència. Ningú no pot posseir-la ni llogar-la si no és a punta de pistola. No he posat mai dins mi un espanyolet perquè controlí el meus pensaments i les meves accions.

«Siau qui sou», cantava el poeta. El que cal és dirnos «siguem qui som», i no «siau qui sou». La responsabilitat és de cadascú, personal i intransferible. Cadascú ha de saber qui és, i si no li deixen ser el que és, ha de lluitar a mort fins a ser-ho. La solució definitiva és fàcil de saber, però difícil que sigui assolir-la: la solució definitiva depèn de nosaltres: ser qui som sense interferències, sense murrades, sense excuses de cap classe. Si no actuem com som, no som. Així de senzill. Manifestació individual de llibertat i d'independència. Qui és Madrid i Espanya per voler administrar el meu patrimoni, per imposar-me una identitat i per obligar-me a fer ús d'una llengua que no és la meua?

CARTAS DE LOS LECTORES

Detectives en Emaya

En su diario de fecha 6 de noviembre leo la noticia de que «Emaya contrata a detectives privados para vigilar a los trabajadores». De no ser porque este maldito virus me quita las ganas de reír a carcajadas, a buen seguro que lo estaría haciendo largo rato. En lugar de eso puedo sugerir a Emaya que, en el caso de la calle Enric Juncosa Iglesias, se ahorre el sueldo del detective al que le toque esta zona porque yo dispongo de un amplio archivo de quejas con fotografías incluidas, desde hace tanto tiempo.

Incluso invité a D. Mateo Isern cuando era alcalde, respetuosamente, para que se diera un paseo por esta calle. Cada cual es muy libre de emplear su dinero como les venga en gana. Solo espero que en el caso de Emaya esta «inversión» se vea reflejada en limpieza, y que dejen de hacer caso omiso a quejas y reclamaciones.

G. CRESPO

► **Fe de errores.** El documental de IB3 'Nosaltres, els vencedors' se estrena hoy a las 23 horas, y no ayer viernes, como se publicó por error. Lamentamos las molestias a nuestros lectores.

La imprescindible Memòria del CES

El passat dijous 29 d'octubre s'ha presentat la darrera Memòria del Consell Econòmic i Social (CES), referida a l'any 2019, i que es pot localitzar a la web caib.es. Les Memòries anuals del CES abasten el període 2001-2019, amb les excepcions dels anys 2012-2016 en què el CES va estar suspès per decisió del Govern del PP. Any rere any, el copiós material recollit aporta informacions cabdals –referides a amples camps del coneixement– per a les ciències socials i per a la societat i els seus representants polítics. De fet, hom pot afirmar que les Memòries del CES constitueixen, a dia d'avui, l'únic document rigorós d'anàlisi regional anual que existeix a Balears, amb el gran valor afegit de que es compleix el mandat del Parlament de les Illes Balears (Art.L.1 de la Llei 10/2000 del CES). Els treballs estan signats per un elenc de professionals del món acadèmic i de la investigació de la nostra Universitat, dels principals centres de recerca de Balears i del cos tècnic superior de la CAIB, Consells insulars i Ajuntaments. Un centenar llarg de persones, que han ofert uns coneixements pregons aprovats, endemés, pels 36 consellers i conselleres de CES, en representació de la quasi totalitat de la societat civil organitzada de les nostres illes. Un exercici, doncs, de ciència avalat pel rigor i la governança.

Totes les Memòries del CES estan referides a l'any anterior. Així ho fan també els Informes Anuals del Banc d'Espanya, FUNCAS, serveis d'estudis diversos i d'organismes internacionals. No són anàlisis de conjuntura, tot i que poden fer referència a fets d'enorme importància, com ha estat ara la COVID-19: la Memòria del CES li dedica una extensa anàlisi exhaustiva, i ja s'establia, el mes de març, una caiguda del PIB balear pel segon trimestre del 2020 del

Carles Manera
Catedràtic d'Història Econòmica de la UIB

Ferran Navinés
Membre del CES pel Govern balear

Josep Valero
Secretari general del CES

45 %, només 5 punts per sobre del que s'ha estimat finalment: 40 %. Un encert estadístic.

Així doncs, l'allau ingent d'informacions recollides no presenta dades desfasades, ja que es publiquen per a cada apartat de la Memòria les darreres magnituds oficials disponibles (igual, com dèiem de la resta d'institucions). Estam davant un corpus de xifres i d'anàlisis de caire dinàmic que basteix d'informacions bàsiques a la societat de Balears. A l'ensems, aquestes denses i detallades planes de les Memòries del CES faciliten el contrast amb d'altres comunitats autònomes i economies de tot el món. De l'abast estrictament regional, doncs, a una dimensió comparativa, essencial. Així, hom troben anàlisis exhaustives sobre les activitats de la construcció, l'habitatge, el turisme, el medi ambient, la sanitat, l'educació, els serveis socials, la cultura, la llengua, la Seguretat Social, les administracions públiques, etc., amb una munió de xifres i argumentacions qualitatives, que cristal·litzen en aportacions seminals i específiques. Exemple: hom pot destacar l'operació estadística dels Índexs de Qualitat de Treball, que només es pot consultar en la Memòria. Una publicació que, subratllem, presenta una de les bases estadístiques regionals electròniques més oberta, consultable de forma coherent i ben estructurada a la pàgina web del CES, ja indicada, amb milers de visitants i descàrregues. Tot un èxit d'una institució estatutària, el CES, que treballa de valent per aportar, en aquesta societat digitalitzada de la informació, elements claus: dades, arguments, anàlisis, investigació i, tot plegat, amb la comunicació estable i fluida amb representants empresarials, sindicals i socials. Una institució, per tant, imprescindible, com ho són els seus resultats per a la presa de decisions.

«El mes de març ja establia una caiguda del PIB balear pel segon trimestre de 2020»

L'home del cafè

La cultura europea dels cafès plana sobre una obra de gran interès que recentment ha vist la llum: *Stefan Zweig i els suïcidiis europeus*, del professor de Teoria de la Literatura **Antoni Martí Monterde**, sota el segell Lleonard Muntaner. El llibre ens insereix en la perspectiva de l'autor, enlluernat i seduït per l'aureola literària dels cafès que foren alguna cosa més que punts de reunió i de conversa. Evoca la imatge de Ramon Gómez de la Serna, i el cafè Pombo, on l'alè de la tinta i el del cafè eren una mateixa cosa. També de Josep Pla, assegut davant un tallat, rellegant la premsa del dia en un cafè d'Estambul. O el mític cafè Zuric de Barcelona o el Cafè Central... la memòria ens ajudaria a completar un mapa cafeter d'Europa i a dir com l'autor que «sense el Cafè no és possible explicar l'escriptura i la idea de modernitat literària occidental». L'afirmació és contundent, però delimita un espai real, autèntic, i allhora una atmosfera creativa que recupera l'associacionisme intemporal de les confrontacions ideològiques. Res més contraposat a la violència que la paraula civilitzada, la paraula dels escriptors de Cafè que Martí Monterde evoca i convoca.

El llibre ens arrossega cap a un altre viarany, l'estela editorial d'un gran escriptor venerat

Rosa Planas
Escriptora

«La cara oculta de Stefan Zweig»

pels lectors de les nostres contrades. Es tracta de **Stefan Zweig**. Però la perspectiva de l'autor s'allunya del cor d'admiradors que canten les lloances de tan insigne europeu, i s'endinsa en la prehistòria d'aquest autor que tan hàbilment va difuminar el seu passat en una obra ja clàssica, *El món d'ahir*, que el consolidà com a memorialista de l'europeu pacífic i conciliador. Martí Monterde és responsable de l'edició d'un altre llibre important *El món de 1914* (Ela geminada, 2014) on Zweig mostrava un rostre distint, el d'entusiasme en la confrontació europea, amb aspiracions ideològiques i sobretot compromès amb la que considerava la seva nació.

Zweig és gran perquè és complex, perquè segueix una evolució, on es revela profundament humà. Això el fa proper i diligent amb la sensibilitat del lector de totes les èpoques i circumstàncies. Però per què ens agrada tant aquí? La pregunta la contesta el mateix Martí Monterde amb sagacitat: «La lectura de Zweig fa pensar i confiar en un temps feliç, el temps de la seguretat, la tranquil·litat europea perduda».